

zult ge misschien den indruk krijgen, dat half Arizona Nationaal Park is. Het beroemdste is de Grand-Canyon, door de groote Colorado-rivier in den loop der eeuwen ingesneden in het plateau tot een diepte van meer dan een kilometer en een breedte van 15. De veelkleurige en grillig gevormde rotsen gegroepeerd om ontoegankelijke afgronden, de onbegrijpelijk groote afmetingen maken dit landschap geheel eenig. Bijna even beroemd is 't Petrified Forest, het versteende woud waarvan Professor De Vries in zijn „Naar Californië" een mooie beschrijving heeft gegeven. Andere Nationale Parken in Arizona en ook in Colorado hebben meer een historische beteekenis zooals Mesa Verde met zijn merkwaardige rotswoningen.

Geheel apart staat Dinosaur-national monument in Utah, gesticht op 4 October 1915, dus een van de jongste, het meest merkwaardige fossielenbed ter wereld. De boeren hadden al jaren lang fossiel gebeente opgeploegd zonder de beteekenis ervan te beseffen, totdat Prof. Earl B. Douglass van het Carnegie-Museum in 1909 zijn onderzoekingen begon. Met alle voorzorgen en handigheidjes van de moderne wetenschap werden de beenderen uit de rotsbedding te voorschijn gehaald. Aan de bekende *Brontosaurus louisae*, een dier van bijna 30 meter lang en meer dan 5 meter hoog, werd twee jaar lang gewerkt en er werd een spoorlijntje naar de vindplaats aangelegd om de brokken te vervoeren. Het is mij nog niet goed duidelijk, wat er nu met dit natuurmonument gebeurt zal. Wellicht zal het wel de bedoeling zijn, om, nadat de voornaamste voorwerpen in musea zijn geborgen, de rest ter plaatse te laten, want anders is er aan het heele monument geen aardigheid meer.

Op het kaartje in de vorige aflevering heb ik meteen de groote Nationale Parken van Canada aangegeven. Er zijn er nog een paar meer en er komen er nog bij, zoodat Canada niet achterblijft bij de Vereenigde Staten.

Behalve de Nationale Parken vinden we in de Vereenigde Staten nog veel meer vrij natuurland. Er zijn nog natuurparken, die door de afzonderlijke Staten beheerd worden en bovendien de zeer uitgestrekte National Forest Reserves en State Forest Reserves waar boschbouw wordt gedreven met behoud van het bosch en behoud van het natuurschoon als eerste voorwaarde. Misschien kom ik daar later nog eens op terug.

JAC. P. TH.

LOTGEVALLEN VAN EEN SPREEUWENNEST.

IN de maand Juni werd het dak van 't huis van een mijner familieleden door werklieden nagezien.

Bij die gelegenheid werden twee nesten van spreeuwen door de werklieden ontdekt en onbarmhartig als zijnde »ontuig« uitgethaald en de jongen in de goot gesmeten als waren het gebroken pannen. Tegen dergelijke onmenschen te rede-neeren loont de moeite niet, dus besloot ik, mij zelf op de hoogte te gaan stellen en het dak te beklimmen.

Ik vond 4 jonge spreeuwen van omstreeks een week oud, nog geheel met dons overtrokken, een lag in het water van de goot, de anderen waren op elkaar gekropen in een hoek. De oude vogels vlogen krijschend om hunne jongen heen, doch voerden hen niet. Het nest was weggegooid, zoodat ik niet wist waar de diertjes in te leggen, zoodat ik ten laatste besloot de 4 diertjes in mijn city-bag te doen om ze mede naar huis te nemen.

De diertjes waren uitgehongerd, dat was te bespeuren, een zelfs meer dood dan levend. Gelukkig dat het voeren van jonge spreeuwen een gemakkelijk en dankbaar werk is, vooral voor mij, die in mijne jongensjaren veel met vogels heb te doen gehad.

Ik liet, thuis gekomen, de diertjes in de city-bag verblijf houden. Ik deed wat hooi en en watten er in, terwijl ik hen voorzichtig en vooral met weinig tegelijk voerde.

Twee van hen waren in een zoodanigen staat van zwakte dat ik vreesde hen den volgende morgen dood in de tasch te zullen vinden.

Terwille der voorzichtigheid en de contrôle op mijne pleegkinderen had ik hen des avonds mede naar de slaapkamer genomen om hen des anderen daags vroeg te kunnen voeren.

Het is steeds mijne gewoonte geweest de vogels zooveel mogelijk te behandelen, zooals de ouden dat plegen te doen, dat wil zeggen, om het kwartier hen een wormpje te geven, weinig maar onafgebroken, zooals zulks in de natuur geschiedt.

Het voedsel, dat ik hen gaf, bestond uit fijn beschuit met fijn gemaakt hard ei, fijn gekapte biefstuk en meelwormen.

De groote bekken, die de heeren openzetten, maakt het voeren zeer gemakkelijk, vooral wanneer men daartoe een pincette bezigt. Waar zoovele moeders herhaaldelijk uit den slaap gewekt worden en daardoor te weinig slaap krijgen tengevolge van het geschreeuw hunner kinderen, zoo bracht ik haast slapeloze nachten door, naar aanleiding van het gedrag mijner spreuwen. Wat een lastposten, vooral toen zij grooter werden, wat een aardige kwajongens.

Om half 4 in den morgen begon het lieve leventje, eerst een, toen alle 4, onophoudelijk om eten vragende. Steeds moest ik mijn bed verlaten om na een half uurtje weder op te staan om den hongerigen te voeden, dat was weken achtereen hetzelfde liedje, ik was zelfs zóo verbonden, dat ik mij overdag niet van huis kon begeven in mijn vrijen tijd dan voor hoogstens een half uur en daar ik de zorgen voor de diertjes niet aan anderen wenschte over te laten, waren zij mij letterlijk een blok aan het been. Eerst des avonds na zonsondergang, als de jongen sliepen, zoude ik vrij kunnen zijn, als ik niet door slaap overmand zelf ook mij zeer vroeg ter ruste begaf. Waarlijk het is mij raadselachtig hoe menschen voor hun genoegen vogelnesten kunnen uithalen om de jongen thuis op te fokken. Maar aardig is het om zoo geheel het groeiproces van vlak bij te kunnen volgen. 't Was of ik de diertjes bij den dag zag groeien.

Na verloop van een week begonnen de veeren zich flink te vertoonen, ook werden de jongelui erg woelig, zoodat zij zich voortdurend in de city-bag bewogen, er zelfs nu en dan begonnen uit te kruipen. Na verloop van een 10 dagen werd het noodzakelijk de jongelui te laten verhuizen naar een groote lijsterkooi, waarin zij ook de ruimte hadden om te loopen. De diertjes begonnen zoo aan mij te wennen, dat zij dadelijk begonnen te schreeuwen als ik maar even in hunne nabijheid kwam. Ik van mijn kant ging mij hoe langer hoe meer aan mijne spreuwen hechten. Waar ik wel eens anderen vroeger uitlachte over de zorg aan hunne huisdieren besteed, zag ik thans beschamend in hoe men voor alles liefde gaat gevoelen, waarvoor men zich interesseert, kan mij nu best begrijpen dat iemand weende toen de kanarie was overleden.

Bepaald grappig werden mijne vogels toen zij in de veeren kwamen, terwijl nog enkele pluizen van het donzen costuum op hun kopjes bleven staan. Zij werden nu veel aardiger, de lange bek werd wat korter, zij gingen langzamerhand op hunne pootjes staan, het naakte verdween, kortom het werden nu vogels zooals wij gewend zijn hen te zien. Het jonge veerenpakje blijft echter effen grijs, het mooie goud-paars-groene costuum, dat komt eenige maanden later.

Na een 3 weken treft vooral de steeds flinkere eetlust der jongelui. Ik geloof dat zij wel altijd hongerig zijn, doch ik hield hen steeds op dieet in verband met hun groei. Het nest was reeds verlaten, dat werd als overtollig maar weggenomen daar de diertjes voortdurend in de kooi rondhuppelden. Toen bracht ik zitstokjes in de kooi aan waar na eenigen tijd de jongelui al dadelijk van gingen gebruik maken. Zij raakten nu al zoo aan mij gehecht, dat zij al notitie van mij namen, als ik buiten de kamer tot hen sprak. Naderde ik dan de kooi, dan werd het een gedrang naar mijne vingers om eten, ik kon ze letterlijk niet van mij afhouden.

Nadat ze eenige dagen op de stokjes hadden gezeten, bespeurde ik op zekeren dag groote onrust in de kooi. Herhaalde malen zaten de diertjes op de stokjes, terwijl zij steeds de vleu-

gels uitsloegen, in die positie soms wel een minuut zoo blijvende. Toen dit een paar dagen zoo had geduurd besloot ik mij te overtuigen of zij al konden vliegen, waartoe ik de vogels er uit nam en hen in een gesloten vertrek plaatste, en jawel, zij vlogen door het vertrek en mij na, zich op mijn hoofd en schouders plaatsende. Wie gelooft nu nog aan de volkspraatjes van dat de ouders den jongen vliegen leeren! Alles wat de dieren doen, leeren zij niet van hunne ouders, doch is uiting der natuur. Ik, hun pleegvader, heb het hun zeker niet geleerd.

Aangezien vogels, die al uitvliegen toch nog niet alleen in hun onderhoud kunnen voorzien, besloot ik hen nog voorloopig in de groote kooi te houden om te controleeren, wanneer zij alleen hun voedsel kunnen pikken.

Hoe verzot alle vogels op versch water zijn bleek ook bij mijne spreeuwen, zij kregen 5 tot 6 maal per dag schoon water en nauwelijks had ik het badje er in gezet of er zat reeds een spreeuw in, soms twee, drie naast elkaar, het waren dan jonge eenden gelijk. Dit vermaak is in de kooi heel onschuldig, maar in de natuur kost het menigen vogel zijn leven. Daar ik ook de wilde spreeuwen steeds in mijn tuin voeder, waar zich ook een groote drinkbak bevindt, krijg ik in mijn tuin ook bezoek van de jongen dier spreeuwen. Nu is het aardig te zien hoe dadelijk de jonge dieren op het water afgaan en er als eenden in spartelen, er uitgaan om dan bij onraad te willen wegvliegen. Maar jawel, dan is het diertje zoo nat, dat het nog niet de kracht heeft, om zijne natte vlerken en lichaam op te heffen, zij zijn dan weerloos, zijn dan op te rapen als peren van den grond.

Dit jaar kon ik er zodoende een 10-tal oprapen, hen in de kooi plaatsen, tot zij droog waren, om hen daarna weer te laten vliegen, tot groote vreugde van ouders en jongen.

Daarom is het in de natuur voor den vogelstand van enorme waarde of de tijd waarin de jongen uitvliegen gepaard gaat met slecht regenachtig weer of niet. Menig jong dier gaat door regen en wind verloren, komt dan bij kat of mensch terecht, beiden zijn doodsvijand. Langzamerhand zorgde ik er nu voor dat mijne spreeuwen zelf gingen eten, maar tevens dat zij kennis maakten met universeel voer van Wijs, eenigszins rul gemaakt.

Ik maakte eerst de meelwormen dood, knipte ze in stukjes, legde die stukjes in het Wijs-voer waarna ik dit goed omroerde. Toen zij zoo ver waren, dat zij een enkel stukje meelworm zelf oppikten, begonnen zij al gauw deze uit het bakje te pikken, waardoor zij ook kennis maakten met het daaraan klevende Wijs-voer, zoodat zij leerden daarvan te eten. Dit duurde vrij lang.

Aardig was te zien, hoe zelfs spreeuwen denken, dat de gebraden duiven iemand in den mond vliegen. Nog denkende dat zij gevoerd werden door mij, bleven zij boven de meelwormen die in het bakje lagen met wijd geopenden bek staan schreeuwen en wachten. Dit was werkelijk potsierlijk! Nu waren de spreeuwen zoo aan mij gehecht, dat, kwam ik maar even bij de kooi, zij ais wilden tegen het traliwerk fladderden.

Onder de vele vogels, die ik in mijne jonge jaren buiten heb opgefokt en groot gebracht, heb ik nog nooit zulke dankbare en aardige geestige vogels aangetroffen als onder deze spreeuwen.

Voor honderden guldens zou ik mijne lievelingen niet willen missen, zelfs hun geschreeuw vind ik alleraardigst, wat mij betreft vind ik het de geestigste en schranderste vogels.

Toen ik nu de volmaakte zekerheid had dat mijne jongen alleen konden vliegen en eten, besloot ik hen de wijde wereld in te zenden met de allerbeste wenschen voor hunne latere maatschappelijke positie.

De kooi hing in den tuin met de deuren wijd geopend, opdat de diertjes zelf zich konden oriënteren en wegvliegen naar verkiezing, zij was zoo geplaatst dat ik er voortdurend zicht op had.

Na langen tijd kwamen er twee uit, doch bleven in de buurt zitten. Toen ik mij in den tuin begaf, hadden zij mij nauwelijks ontdekt of vlogen naar mij toe en zetten zich op mijn hoofd, de andere op mijn hand. Wat moest er terecht komen van zulke lieve dankbare diertjes in die lage, gemeene maatschappij?

Het eindresultaat moest zijn de kat of de mensch, en daar ik mij, wat betreft hart hebben voor dieren, tot hunne zeldzame vrienden mag rekenen, besloot ik de dieren te houden en hen in mijne groote buiten-volière te plaatsen, waar zij niet bemerken gevangen te zitten, daar de ruimte er een 12 M². beslaat.

De diertjes waren te mak om hen der natuur toe te vertrouwen, waar ook nog bij kwam dat ik in de stad woon, zoodat de jonge dieren over straten en pleinen moesten vliegen alvorens de weilanden buiten te bezoeken.

Ik zette hen dus in de volière, waarin ik mij dagelijks begaf om mij eenige oogenblikken aan hen te wijden, ook met het oog daarop dat zij hunne kunstjes niet zouden afleeren. Ik had er een die bij voorkeur mijn haar en mijn nek bewerkte, een ander moest altijd pikken aan het knooppje van mijn boord, maar de aardigste vloog geregeld op mij aan, pikte en hakte mijne vingers open om een meelwormpje er uit te pikken, kroop in mijne jaszakken om op den bodem het wormpje op te zoeken, en daarmede tegen de voering op te klauteren, kroop zelfs nijdig in de armsgaten van mijn jas om daar het lekkers weg te halen, bleef dan verward steken op de hoogte van mijn elleboog, zoodat ik verplicht was mijn jas uit te trekken om den vogel er uit te halen.

Onnoodig te zeggen dat ik mijne lievelingen toonde aan allen die hen zien wilden.

Eens had ik hen eveneens aan een mijner kennissen, eene groot dierenvriendin getoond; opgetogen verliet zij mijne woning, terwijl ik, na haar uitgeleide te hebben gedaan, onmiddellijk naar de volière terugkeerde om de vogels nog versch water te geven.

Wie schetst mijne verbazing en verslagenheid toen ik dus na een 5 minuten tijds twee spreekwtjes dood op den grond zag liggen. Eerlijk gezegd, ik was versuft en wil eerlijk bekennen dat mij de tranen in de oogen kwamen. Ik was aan deze diertjes, die altijd en altijd bij mij kwamen om op mijn hoofd of hand te zitten, zóó gewend, ik beschouwde hen zóó als mijne vriendjes, dat ik er dagen van onder den indruk ben geweest. De oorzaak is tot op heden nooit opgehelderd; hoe ik ook het voer of het water onderzocht heb, het is mij nooit mogen gelukken dit raadsel op te lossen.

Thans na 2½ jaar heb ik nog maar één over, die alle kunstjes nog uithaalt, die mijn allerbeste vriend is. Nog haast dagelijks vertoont hij zijne kunstjes voor belangstellenden en als men in staat is zoo van nabij en kalm dit diertje gade te slaan, dan hoort men steeds de opmerking dat niemand haast wist dat een spreekw zoo'n prachtig vogeltje is. Vooral in de zon vertoont hij zich dan paars, dan groen, donkerblauw etc. precies een klein pauwtje.

Hoe aardig het ook schijnt jonge vogels uit het nest op te voeden, toch zou ik het niemand aanraden, vooral de jeugd dient er op attent te worden gemaakt zulks na te laten. Het vereischt enormen tijd en moeite wil men de teere diertjes in het leven houden, het is lang niet ieders werk het geduld daartoe te hebben en op te letten dat de diertjes zooveel mogelijk worden gevoerd als in de natuur, dus om het kwartier een beetje en dat 's zomers van half 4 in den morgen tot 8 à 9 uur 's avonds.

Bij te veel voeren direct, denkende dat de vogel dan voor een tijdje stil is, gaat het diertje door overvoeding aan verstopping lijden, zoodat men het den volgenden dag dood vindt.

Sinds jaren voer ik 's winters vogels in mijn tuin, het is opmerkelijk hoe de dieren dit onthouden. Van April tot October is geen spreekw in mijn tuin te zien, doch begin October nu ook weer, komen ineens mijn 9 vaste spreekuwen weer opzetten, en blijven dag in dag uit den ganschen dag in mijn tuin hokken tot April. Tijdens het grootbrengen der spreekuwen heb ik ook steeds een eigenaardige lucht bij hen kunnen waarnemen, die andere vogels niet hebben. Sinds de opvoeding mijner vogels, waardoor ik zoo'n inkiijk kreeg in de spreekuwenwereld, is deze vogelsoort bepaald aantrekkelijk voor mij geworden.

FRANÇOIS DOZY.